

Delfínunum dæmdu væl at svimja kapp við skipið

Nógvir pingvinar eru at síggja á Falklandsoyggjunum

við ymiskum fyrireikinum, so sum at gera onkrar broytingar og keypa proviant. Teljingin var sniðgivin til at verða í 10 dagar. Vit skuldu vera sjei fólk umborð – skiparin, konan og fimm teljarar.

Hvalakanningin

Tá ið ein sniðgevur eina hvalateljing, eru ymiskar vegleiðingar, sum ein skal halda seg til. Og tá ið kanningin verður gjørd, eru somuleiðis vegleiðingar til, hvat data skal samlast. Hetta var fyrsta hvalateljanin sum er gjørd fyri Falklandsoyggjarnar, og var hetta eisini ein undankanning fyri eina møguliga størri kanning.

Kanningin var sniðgivin við parallellum linjum, sum fóru út frá landi við einum vinkli á áleið 90 stig og ikki longri enn 10 km frá landi. Linjurnar høvdu eitt tilvildarligt byrjunarstöði og allar áleið sama avstand frá hvørjari aðrari. Linjur vóru sniðgivnar til ymisk øki kring oyggjarnar fyri at fáa eina meting av, um tað eru ymiskleika í teimum ymsu økjum.

25. februar flugu vit við einum 8 mans flogfari frá Stanley til Carcass Island, sum er á útnyðringssíðuni á oyggjunum. Tað var ein stór uppliving at síggja oyggjarnar frá flogfarinum, og

eg var heppin og slap at sita við síðuna av flogskiparanum. Einans fyra fólk búa á Carcass Island. Parið sum eigur oynna, hevur havt hana í 40 ár. Tey hava ofta vitjan av ferðafólki, og tí hava tey eitt chilenskt par búgvandi hjá sær, sum hjálpir teimum við ferðafólki, ið koma á vitjan. Teir flestu bóndagarðarnir utanfyri Stanley eru sjálfvirsyrkjandi við streymi og hita. Tey flestu brenna torv og hava vindmyllur til streym. Fyri einans 20 árum síðani brendu tey eisini torv í Stanley.

Á Carcass Island møttu vit bátinum, sum vit skuldu búa á teir komandi 10 dagarnar. The Condor er ein gamal týskur fiskibátur. Umstøðurnar umborð vóru trongligar, vit vóru 3 um at sova í einum lítlum rúmi frammi í gron. Restin svav í einum rúmi undir galluni. Vesið var í einum lítlum rúmi úti á dekkinum, og har var eisini eitt handvask. At verða uttan brúsu í 10 dagar var ein avbjóðing.

At skula sigla eftir teimum linjunum, sum eg hevði sniðgivið, var ein heilt serlig uppliving. Falklandsoyggjarnar eru umringaðar av nógvum tara, og tí var tað til tíðir lættari sagt enn gjørt at koma til júst tað punktið, har eg hevði sniðgivið at ein linja skuldi byrja ella enda. Men skiparin Mike var lokalur og

hevur til starv at sigla ferðafólk kring oyggjarnar, so hansara vitan var sera virðismikil fyri okkum.

Vit vóru ógvuliga heppin við góðum veðri. Ikki var tað brennandi sól og blikalogn í 10 dagar, men nóg gott veður til, at vit sigldu allan dagin hvønn dag. Bert eina dagin góvust vit um tryðtíðina, tí tann nógvi vindurin gjørdi tað ov sjakut fyri okkum at síggja hval og delfinir.

Tað var eitt stórt upplivilt at síggja delfinirnar, sum eg hevði lisið og skrivað um bæði ígjøgnum mínar útbúgvingar, og meðan eg sniðgav kanningina. Kanningin var serliga sniðgivin til at leggja dent á Commerson's og Peale's delfinir, sum eru tær talmestu kring oyggjarnar. Vit sóu yvir 400 Commerson's delfinir og áleið 150 Peale's delfinir. Bæði delfinasløgini eru sera tiltrekt at bátum, og tær dæmdu ógvuliga væl at svimja um kapp við bátin hjá okkum. Av tí sama sóu vit tær ógvuliga nær, og tað hendi meira enn so, at tær vístu okkum ymisk kynstur, so sum at sláa sveivin í vatnið ella at svimja í spiral.

Vit sóu eisini áleið 80 sei hvalir á kanningini. Hetta er nokk minst líka so áhugavert sum delfinirnar, tí sei hvalirnar eru á IUCN listanum kategoriseraðir sum at verða í vanda. Á hesum sama listanum eru bæði delfinsløgini kategoriserað, tí tað eru ikki nóg nógvar upplýsingar at gera eina bólking av teimum – tí var okkara kanning sera týðningarmikil.

Ein av sei hvalunum kom upp at anda beint við síðuna av bátinum. Vit kvukku øll við. Ongin náddi at fáa mynd av honum, helst tí at ongin hevði roknað við hesari kempuni beint við síðuna av bátinum. Teir flestu av sei hvalunum vóru upp til 100 til 700 metrar frá bátinum, men av tí sama bar tað til at eygleiða teir og síggja, hvønn veg teir ferðaðust.

Eftir hvalakanningina

Aftaná hvalakanningina hevði eg eina viku í Stanley. Hesa vikuna hjálpti eg til hjá Falklands Conservation við til dømis at telja rusk og annað, sum rekur upp á strendur og at kanna myndatól, sum taka myndir av pingvinum.

Komandi mánaðirnir skal eg brúka úrslitini frá kanningini til at gera eina meting av, hvussu nógvar delfinir eru kring Falklandsoyggjarnar, og hvar tær serliga halda til. Eisini skulu úrslitini brúkast til at sniðgeva eina størri hvalateljing, sum fer at verða kring allar Falklandsoyggjarnar. Vit vita ikki, um henda teljingin verður veruleiki enn, tað verður tengt at, um figging verður givin. Møguleikin er til staðar, tí Falklandsoyggjarnar eru ávegis at leita eftir olju, og týðningarmikið er at hava nógvar upplýsingar um havsúgdjórini, áðrenn ein møgulig oljuvinna fer av bakkastokki.

Eg legði sniðgevingina og nøkur úrslit frá kanningini fram á einari ráðstevnu í St. Andrews síðst í mars mánaði. Tað er altíð gott at tosa við onnur innan fakið og fáa input frá teimum.

Iris Thomsen

úr Sandvík lesur á universiteti í Onglandi og hevur gjørt hvalateljingar á Falklandsoyggjunum